

Barangolás Szász-Svájcban

1. Utazás az „ismeretlenbe”

Igen érdekes, mikor a repülőtéren vagy a pályaudvaron összeakadnak vadidegen emberek, hogy egy utazási iroda csekkjét felmutatva jogot szerezzenek rá, hogy egy-két hétig együtt utazzanak, szórakoztassák vagy bosszantsák egymást.

Bemutatkozás, beszélgetés. Hát hova is megyünk az ifjúsági utazási irodával? Ki mit tud az uticélről? Ha most a. Ki mit tud? „vona-tán” ülnénk, kevesebben lennénk, az építésztechnikus, a vegyészmérnök se. Akad aztán egy kis útikönyv, körbeadják. A társaság családott: németnyelvű. Hát persze, oda utazunk! (A tolmács, a pesti egyetemista Krebs Raffaelen kívül három vallják, hogy tudnak németül. Végül is egyik tudott csak szót érteni a német vendéglátókkal. Oroszul többen beszélnek, angolul egy csoporttársunk tud.) A német kiadású könyv képei láttán magasra hág a lelkesedés: de szép sziklák! „He-gyek, sziklák?” — kérdezik néhányan meglepődve. Ok ugyan még lapossarkú cipőt se hoztak, noha valami hegyekről hallottak. „Legfeljebb nem túrázunk!” — legyintenek. A nyolcnapos út fele programját ezt tölti ki. Hát így mulat egy magyar fiatal, másfél ezer forintért! Jó, hogy telik, jó, hogy utazásra költik. De okosabban nem lehetne? Mert kibúvó aligha akad: noha az Expressz Ifjúsági és Diák Utazási Iroda nem teljes útleírást ad, de nagyon hangulatos és pontos tájékozta-

Husadik születésnapját ünnepli most a demokratikus német állam: 20 éve alakult meg az NDK. Ebből az alkalomból közöljük munkatársunk riportját.

tást küldött a résztvevőknek. Afféle kedvesinálót, hogy aztán ki-ki bogarásszon utána a könyvtárban, könyvesboltban. Aki nem először utazik, tudhatja: az idegenvezető „zsakbamacská”.

Nem így Fritz Rieck. Mármit a nekünk jutott német idegenvezető, akít mi galádul kineveztünk az első látáskor: túracipője, térdnadrágja és hátizsákja — egyszóval alpinista öltözete — akkor még nem ijesztett meg bennünket. Ne neves-sünk csak előre!

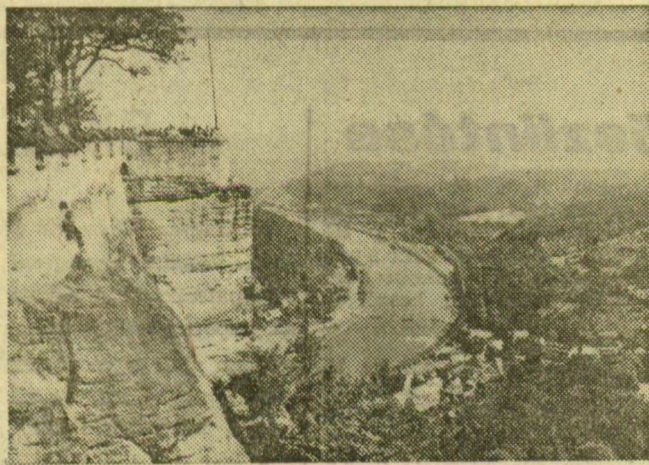
Már elmúlt az izomláz is, a legszebb útiélmények tárába vonult hát az a nagy túra is, amit Szász-Sváj-cban tettünk. Mikor vissza-idézem, az akkori este ha-ragja lobban fel először bennem: végighajtott bennünket Fritz egy nap alatt Lllienstein körmáin, Kö-nigstein meredekjét — erő-takarékosságból — el kellett kerülnünk, hogy feljussunk a legtöbbet ígérő Bastei or-maira. Közel kétszáz méte-res szakadéokban kanyargott alattunk az Elba, a vonatok akkorkorának látszottak, mint a terepszal falu kisvona-tai.

Végre láttunk valami szé-letet — addig a cipőnk orrát

voltunk kénytelenek alapo-sabban megfigyelni. Hegy-ek felé felalásig. Nem mernék nyilvánosság előtt nyafogni, nem from le hát több mint 20 kilométeres he-gyitúránk keserveit. De so-meg fogom megérteni, hogy volt bátorsága német veze-tőnknek bennünket úttalan-utakon hurcolni, sziklafalról leszedni, időnkénti felláza-dásainkat elfojtani. Persze, miért is tartozna a nyilván-osságra, hogy miként visel-tük el a nagy túra fárada-lmait? De van azért egy ol-dala, ami valamennyiünkre tartozik: az, hogy mennyire sportszerűtlenül élünk, s él-nek az egészen fiatalok, a tizen-huszonevesek is. Bizo-nyára néhány kilométer után már nem tudtuk utol se ér-ni még az évtizedekkel idő-sebb német kirándulókat se. Sportnagyhatalom vagyunk — de nincs tömegsportunk, az átlagemberek a fiatalság-gal eltemetik a sportolás gondolatát is.

Végülis lementünk mi a sziklafalon is, de egyikőnk se tudta megmondani, mikor volt utoljára egy becsülete-sebb gyalogtúrán. Mialatt az egész világon orvosi recept-re — századunk betegsége: az elhízással kapcsolatos szívántalmak ellen — fut-nak és gyalogtúráznak ezrek és százezrek. Az NDK-ban is hódít a „Lauf-dichge-sund”-mozgalom, amit így lehetne lefordítani: fuss az egészségedért. És járják a hegyeket idősök és gyere-kek is. Meg se kottyan az a túra nekik, amiről mi leg-többet lemondunk volna, ha tudjuk előre az utat. Meg se próbáltuk volna. Pedig hát — életben maradtunk. S né-hányan megfogadtuk: a ha-zai hegyeket is útbajtjuk hamarosan.

P. Szóke Mária

Jellegzetes táj Szász-Svájcban: kilátás a hegyek ormairól az Elbára.

Egy furcsa „karrier” tanulságai

Hamarosan meglesz az elsőfokú ítélet Véber Ferencnek, a Szegedi Vas- és Fémipari Ktsz volt elnökének és vádlott társainak ügyében. Ez azonban csak az első fázis, a második annak a gazdasági bűncselekmény-sorozatnak elemzése lesz, melyekért elsősorban szintén Véber a felelős. A ktsz dolgozói már felocsúdtak meghökkenésükből, levonták a tanulságokat. Rendezték sorraikat, új vezetőség vette magára a gondokat, hiszen kis híján csödbe juttatta ktsz-ét Véber. Korábban jogtalanul és igazságtalanul félreállított emberek is elégtételt kaptak pozíciójuk visszaadásával. Ezek közé tartozik Ivánka Tóth Kálmán, aki most elnökhelyettes. Vele, az új főkönnyve-lővel, Szabó Emillel, a párt-

titkárral, Kasza Lászlóval, a pártvezetőség néhány tagjával és a műhelyben dolgozók közül többekkel beszélgettem.

A gazdasági eredménymutatók sajnos nem kedvezőek. Legyártott és semminek sem használható, másra át nem alakítható cikkek terhelik a mérleget. Például a turmix rendszerű Tisza nevé terménydaralót — ami-ben a KERMI is ludas — selejtezni kell. Véber és két társa pedig ezért 1968-ban 152 ezer forint „újítási” dí-ját vett fel. Az eredmény terhére most le kell írni 7 millió 421 ezer forintot. Ugyanígy „leégték” a csibe-etelekkel is, amit annak idején azért nem vett át a megrendelő, mert egy kéz-reműködőt Véber kizárt az újítási pénz elosztásából. Ez a játék és öntvények kise-lejtezése 475 ezer forint kár a ktsz-nek. S van még egy „fekete” beruházás Makón, ahol új üzemrészt építettek. Erre ugyan szükség volt, de nem kaptak rá be-ruházási hitelt, és senkitől semmiféle engedélyt. Véber a saját szakállára az új üzemrészt 7 és fél millió forintot szakított ki a ktsz forgóalapjából. Hát ezek képezik a Véber-ügy második fordulóját.

Ilyen „gazdálkodás” láttán megkérdezzük: hol volt a pártszervezet vezetősége, amely időről időre elszámol-tathatta volna Vébert? A párttitkár mindenesetre Vé-ber „szivarzsebében” volt. Űgy beszél vele, mint „a főnök”. „A párttitkár, s a pártvezetőségéből még Kósó András üzemvezető tagjai voltak annak a másodállású brigádnak, amelyet Véber foglalkoztatott privát vállal-kozásaiban. A bús mellé-kes elhomályosította az em-berek látóképességét, Véber helyet csinált magának a pártvezetőségben is (?!): gazdaságpolitikai felelős volt. Ezek után hogyan is tudta volna elszámolni a pártszervezet vezetősége? Akikkel beszélgettem, azt hajtogatták, hogy Véber sérthetetlen volt. Sokat lát-tak tekintélyes vezetők kö-rében, társaságában. Ha hi-bálért megfedik, előbb-utóbb szedheték volna a sátorfájukat, hiszen mindig az ő szava volt az utolsó.

Igaz is, nem tűrte maga körül az „öreg” vasakat. Zombori András gyalust el-üldözte, Sója László eszter-gályost és népi ellenőrt, a ktsz alapító tagját aki gép-ipari technikumot is végzett és művezető volt, leváltotta, azzal, hogy a ktsz régi embe-reinek kispolgári szellemét, elsősorban Murka Istvánét képviseli. Ki volt Murka Ist-ván? Ember a Horthy-rend-szer embertelenségében, or-szágos hírv kispáros, aki 180 vasas tanulót nevelt fel, s a ktsz-nek alapító tagja. A vállalt ügyet társaiért is haláláig szolgált. E sorok frója is csak halálával gon-dol volt mesterére? És ki volt Véber Ferenc? Erdemeit a közösséggért kezdetben vi-tassuk el. Ugyanitt segéd-munkásként kezdte, 1958-ban a ktsz párttitkára, de fejé-be szállt a dicsőség. Öntelt-té vált. párttagokkal, párton-kívüliekkel gorombán, drasz-tikusan beszélt. A ledoron-golás, a megalázás, embe-rek egymással szembeni ki-játszása lettek módszerei. A ktsz-ben félelmet keltő sze-

mélyé vált. A későbbi kor-rupciók csiráit már bonto-gatta: feleségével a piacra ipari tanulókat küldött ci-pekedni; kanna számára kül-dött haza benzint; munka-időben jégszekrényt készítet-tett magának. Feljelentették a népi ellenőrzésnél, bírál-ták. A feljelentőket, a bírálókat üldözte, rosszabb munkára osztotta be őket. Mindezekért 1959-ben levál-tották, mint párttitkárt, de meghagyták a vezetőségben.

Egy vezérelte csak: bosz-szút állni „ellenéséin”. Sajnos voltak, akik ebben melléálltak, mentegették, frakcióztak. Valójában tör-vénytelen eszközökkel, a szövetkezeti demokrácia fel-rúgásával juttatták az elnöki székbe 1965-ben. Közgyűlés helyett a küldöttek között az ő emberei manipuláltak, választották be a vezetőség-be. A szövetkezeti alapsza-bályzat pedig világosan elő-frja, hogy a közgyűlés kizá-rólagos hatáskörébe tartozik a vezetőség, az ellenőrző bi-zottság tagjainak megválasz-tása. Véber 1968-ban legáli-san 138 ezer forint jövedel-met vett fel a ktsz-től. Hát kellett még ehhez „mellé-kes”, hozzányúlni a társa-dalmi tulajdonhoz?

Itt ért véget egy furcsa karrier, inkább karrierizmus története, amely azért nyomoríthatta meg a Szegedi Vas- és Fémipari Ktsz-t, mert az ott dolgozók több-sége meghunyászkodott. El-tűrték, hogy a derékhad va-sasokat, a Sója Lászlókat, a Zombori Andrásokat „elné-mítsák”, leválták, elüldöz-zék, s teret engedtek a talp-nyalóknak, hogy Véber kis „führerré” nőhesse ki ma-gát. Az a neveléses, hogy legtöbbben így is hívták ma-guk között, sőt a szemében is így becézte a slepp. Sajnálatos, hogy mindez évekig véka alatt marad-hott a ktsz-ben, pedig sokan — erejükben bízva — ösz-szefoghattak volna, hogy va-gyonukat, érdeküket meg-védhessék a harácsolók el-len.

Lódi Ferenc

Mészügy

Arról panaszkodik Deák Ferenc (Felső kikötősor 2/a szám alatt lakó) olvasónk, hogy még a közelmúltban is 60—70 fillér volt a mész ára, most pedig tasakolt meszet lehet csak kapni, igen drágán: az oltott, tasakolt mész 5 kilós csomagolásban 8 fo-rint, az oltatlan, szintén 5 kilós csomaggal 10,70 forint. Csak nem lett divatcikk a mész, hogy ilyen „luxus-adót” számítanak rá? — kér-di olvasónk.

Kócai József, a TŰZEP igazgatója a panaszos levél-re elmondotta, hogy az idén nagy nehézségek voltak a mészellátásban, mivel a megrendelt export nem ér-kezett meg, illetve késett a szállítás, és a magyar ipar nem tudja mésszel ellátni az országot. Hogy az ellátásban nagyobb baj ne legyen, át-vették a helyiipar által gyár-tott meszet (amit fával éget-nek, s emiatt drágább, de jobb minőségű is!), majd pedig, hogy választék is le-gyen, a tasakos mészből is rendeltek. Nyilván megvol-tak a kényszerhelyzetnek a hátrányai — amit olvasónk is fr: drágább és vizesebb az oltott mész — de háztartási célokra, meszelésre ez jobb, mert fehérebb és oltásnál több lesz belőle.

Ez volt nyáron a helyzet a mészrel. Közben viszont megérkezett az export is (va-sárnap Szegedre például 4 vagonnal küldtek) és mint munkatársunk is meggyőző-dött róla, a Bécsi körüli TŰZEP-boltban lengyel mészhidrát is kapható, ki-lónként 1 forint 15 fillérért.

Nagyrészt fürdőkádban...

Sergio Leone, az olasz vad-nyugati filmek „apostola” Volt egyszer Nyugaton című történetében — Claudia Car-dinale egy fiatalasszony szerepét játssza — nagyrészt fürdőkádban.

Műszaki könyvek

A SZERVES-ÉS BÍOKÉMIAI IPAR ALAPMŰVELETEI

VEGYSZERVIZSGÁLAT

Ez ideig nem jelent meg magyar nyelven olyan mű, amely a laboratóriumban általánosan használt vegyszer-kezelési folyamatok tartalmazzák. Ezt a hiányt szünteti meg a dr. Kolos Ede szerkesztésében most megjelent Vegy-szervizsgálat című könyv, amely 960 vizsgálati mód-szert tartalmaz, kiegészítve a vegyületek fizikai, kémiai tulajdonságaival, mérlegelési, ve-sélyességi adataival. A vizsgálati módszerek között a legkorszerűbb eljárások is megtalálhatók, sőt, a könyv végén néhány vegyület infra-vörös színképe is. (Műszaki Könyvkiadó.)

Állami gazdaságok, termelőszövetkezetek, egyéni termelők!

10 kg alma tárolására és szállítására kiválóan alkalmas

„Szeged” furnér fonott ládára

rendelést rövid szállítási határidőre vállal: 10,— Ft/db telepen történő átadás és fizetés mellett a SZEGEDI FALEMEZGYÁR Szeged, Budapesti út 1.

Már csak egy hétig tart a kedvezményes sajtvásár!

Fogyasszon reggelire, uzsonnára sajtot! Cs. m. Tejipari Vállalat, S. 44 409

„Bejáró” túra

A külföldi országokba in-duló magyar turistacsoport-ot gyakran érzik hiányát az egész úton velük tartó ide-gezenvezetőnek. Az IBUSZ és a TIT úgy igyekszik segíteni ezen a problémán, hogy ide-gezenvezetőinek egy részét kül-földi túrára is kiképezi. A most következő héten indul egy vizsga előtt álló csoport „bejáró” túrára Jugoszláviá-ba, Bulgáriába és Romániába.